

3 Proces RES-aanbod

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de route die we als regio gaan lopen. Inhoudelijk wordt de concept-RES en RES 1.0 het resultaat van het proces dat we gezamenlijk doorlopen. Het is dus van groot belang dat alle belanghebbenden in dit proces weten waar we zijn, waarover de besluiten gaan en ook wat er in het verschiet ligt.

3.1 Uitgangspunten RES

Het RES-proces is een tweejaarlijkse cyclus waarin de regio telkens weer onderzoekt wat haar bijdrage aan de nationale opgave kan zijn. Zoals gesteld levert Flevoland nu al een groot aandeel in de duurzame productie van energie en zijn we ambitieus in de volgende stappen. Wat goed loopt, moet niet belemmerd worden door (het proces van opstellen van) de RES. De ijkpunten liggen in 2030 en 2050, er is dus tijd om over de grote vraagstukken goede gesprekken te voeren met volksvertegenwoordigers en Flevolandse en zo tot gedragen maatregelen te komen.

Dat laatste is belangrijk omdat met het Regioplan Wind en de Structuurvisie Zon op land er een stevige basis ligt die al in uitvoering is en als startpunt wordt genomen voor de RES. RES 1.0 concentreert zich daarom op die basis; dit hebben we en hierover zijn we het met elkaar eens. Zoals aangegeven gaat de RES over meer dan alleen grootschalige opwek; ook het besparen en de warmtetransitie krijgen een plek. We zijn er dus nog niet met wat we al doen.

Ook reiken de ambities soms verder: dat blijkt uit de coalitieakkoorden en beleidsvoornemens in gemeenten, provincie en waterschap. Hierover kan binnen een gemeente consensus zijn, maar heeft er nog geen of beperkt afstemming plaatsgevonden met andere partners. Hier kan dus sprake zijn van discrepanties en mogelijk conflicterende ambities. Het is van belang deze met elkaar af te stemmen. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in het provinciale beleid dat 1000ha zon toelaat in het landelijk gebied. Maar die 1000ha is niet toereikend voor alle gemeentelijke ambities gezamenlijk zoals geschetst in hoofdstuk 3.

Op weg naar de RES 2.0 moet een zorgvuldig proces worden ingericht met volksvertegenwoordigers, bestuurders en de samenleving waarbij onderzocht moet worden wat de regio kan en wil. Deze discrepanties worden vastgelegd in de RES 1.0 met een verwachting hoe en in welke mate deze in de RES 2.0 opgelost kunnen worden.

Tot slot zijn er nog ambities en plannen die leven in de regio maar die pas op langere termijn realistisch zijn. Keuzes hiervoor kunnen gemaakt gaan worden op basis van het catalogusmodel. Daarbij gaat het over het potentieel dat er in de regio is, maar waaraan wel voorwaarden verbonden zijn om draagvlak te behouden. Flevoland doet immers al heel veel. Maar willen we op termijn netto-leverancier worden voor Nederland? In de RES 1.0 kunnen deze slechts benoemd worden met een indicatief tijdspad van het beoogde proces.

Op basis hiervan bestaan de volgende uitgangspunten voor RES 1.0 in Flevoland:

- Het bod voor RES 1.0 bestaat voor het energieproducerend deel primair uit bestaand (ruimtelijk) beleid.
- De opgaven voor mobiliteit, industrie en agrarisch worden vooralsnog niet uitgewerkt tot een strategie. Het RES-bod wordt wel in samenhang met deze deelgebieden opgesteld.
- De regio committeert zich aan het ontwikkelen van een gezamenlijke ruimtelijke ambitie voor grootschalige opwek (wind en zon).
- De potentie wordt onderzocht en wat niet mogelijk wordt geacht door de regio wordt expliciet gemaakt in RES 1.0.

- Voor de regio is betaalbaarheid belangrijk waarbij wordt gekeken naar de laagst mogelijke maatschappelijke kosten en wordt gestreefd naar woonlastenneutraliteit.

Daarnaast bestaan uitgangspunten die gelden voor alle RES-regio's:

- De meest duurzame energie is energie die niet wordt gebruikt. Besparen is daarom belangrijk.
- Het RES-traject kent een doorlooptijd tot 2030 en wordt minimaal iedere twee jaar gemonitord en geactualiseerd.
- Het is van belang als regio de bijdrage vorm te geven in samenhang met de eigen ambities.
- De bevoegdheden en rol van de Raden, Staten en Algemeen Bestuur blijft onveranderlijk. In de governance en besluitvorming van de RES Flevoland is dit geborgd.
- Er is draagvlak voor het RES-bod waarbij alle stakeholders zich bewust zijn van het landelijke proces en het Klimaatakkoord, en de ruimte die het Huis van Thorbecke biedt om tot een definitieve opgave voor een regio te komen.

3.2 Proces: hoe komen we tot een gedragen RES?

Het realiseren van een gedragen RES is alleen mogelijk als betrokkenen zich herkennen in het resultaat en dus een rol hebben in het proces. Daarom wordt uitgegaan van de volgende punten:

- Draagvlak ontstaat als invloed op de inhoud en resultaat mogelijk is.
- De overheid faciliteert en beslist maar anderen realiseren de energietransitie.
- Heldere communicatie en goede samenwerking zijn randvoorwaardelijk.

Het proces wordt langs deze lijnen vormgegeven. Hiervoor wordt het diabolomodel gehanteerd. Hierin zijn drie fasen te onderscheiden:

- Voorbereiding: met wie gaan we het waarover hebben
- Verdieping: we brengen inhoud bijeen naar het beoogde product
- Terugkoppeling: we doorlopen een zorgvuldig proces van toetsing, verrijking en besluitvorming naar een gedragen eindproduct

In elke fase wordt met betrokkenen in verschillende, bij voorkeur interactieve sessies gewerkt. Dit proces wordt uitgevoerd onder begeleiding van een kerngroep via de vastgestelde governance. (zie ook hoofdstuk 4)

Vorbereidende fase

Deze fase is in het najaar van 2018 gestart en loopt tot het ondertekenen van het Klimaatakkoord. Centraal staan de voorbereidingen die nodig zijn om straks een concept-RES op te kunnen stellen. Deze startnotitie en de bijbehorende vaststellingprocedure zijn hiervan het belangrijkste resultaat. In deze fase is gebruik gemaakt van het netwerk FEA dat al actief was en is het ambtelijke en bestuurlijk overleg in de regio geïntensiveerd.

Beleid dat al in uitvoering (bijvoorbeeld Regioplan Wind of Structuurvisie Zon) of in voorbereiding (gemeentelijke warmtevisies, subsidieregelingen, etc) is, wordt onverminderd voortgezet. In deze fase is daarom verbinding gemaakt met deze lopende zaken zodat de RES complementair is aan het bestaande.

Tevens is een analyse gemaakt van bestaand beleid en onderzoek. Zo is inzicht ontstaan op onder meer welke punten (geactualiseerd) onderzoek nodig is ten behoeve van de concept-RES. Dit is vertaald naar bouwstenen waarmee gestart is. Binnen de verschillende bouwstenen kunnen verschillende partijen aanhaken of kiezen om het niet te doen.

Verdiepende fase

Deze fase gaat van start na ondertekening van het Klimaatakkoord en moet leiden tot de concept-RES. De bouwstenen worden uitgewerkt en de resultaten worden meegenomen in het opstellen van de concept-RES.

Vraagstukken die voortkomen uit de bouwstenen worden indien nodig voorgelegd aan de Adviesraad en het PFO RES voor richtinggevende uitspraken zoals verder in hoofdstuk 4 beschreven.

Terugkoppelfase

Het concept van de concept-RES, gevoed door de bouwstenen, wordt in deze fase verrijkt en getoetst en klaar gemaakt voor de vaststellingprocedure door de verschillende volksvertegenwoordigingen. Tot slot wordt het eindresultaat via het PFO RES aangeboden aan de overheden.

De eerste cyclus is daarmee afgerond en is gelijk de start van de nieuwe cyclus. De fase van de concept-RES naar RES 1.0 kenmerkt zich door zicht krijgen op de definitieve opgave voor onze regio in het landelijke proces en, indien nodig, borgen van besluiten in omgevingsbeleid.

Deze fasen worden in elke RES-cyclus herhaald. In dit proces kan elke belanghebbende meedoen; wie instapt, kan zijn inbreng leveren. Besluitvorming blijft in handen van de overheid maar wordt nadrukkelijk gevoed door expertise en ambities van partners. En waar (nog) geen consensus over is, kan geëgendend worden voor de volgende cyclus.

